

“Voor niet al te veel geld voorkom je een financieel debacle”

Alhoewel het risico op een besmetting met bruinrot, ringrot of PSTVd betrekkelijk klein is, is de impact voor zij die er mee te maken krijgen enorm groot. Al sinds 1997 kunnen telers zich via PotatoPol verzekeren tegen de financiële gevolgen van bruinrot, ringrot en PSTVd in de aardappelteelt. Consumptieaardappeltelers Frans en Kees Vrolijk uit Fijnaart en Örjan Schrauwen uit Zevenbergen doen dit al vanaf het eerste uur. “Voor niet al te veel geld voorkom je een financieel debacle”, laten de telers onomwonden weten.

Het is dit jaar alweer 20 jaar geleden dat heel aardappeltelend Nederland de schrik van zijn leven kreeg. Er was voor het eerst in ons land bruinrot in een partij gevonden. Gelukkig stond de overheid op dat moment gelijk garant voor de schade. Bij herhaling zat het er echter niet in dat het toenmalige Ministerie van Landbouw nog eens financieel zou bijspringen. In 1997 is daarom op initiatief van LTO Nederland en de NAV een onderlinge verzekeringsmaatschappij in het leven geroepen met de naam PotatoPol. Telers kunnen zich vanaf dat moment verzekeren voor financiële schade als gevolg van het onvoorzien optreden van bruinrot, ringrot en PSTVd-besmettingen. Vorig oogstjaar waren er 3.162 deelnemers bij de onderlinge verzekeringsmaatschappij aangesloten. Samen brachten zij een verzekerd areaal in van 99.400 hectare. Dat vertegenwoordigde een verzekerd bedrag van 608 miljoen euro. Vanaf de oprichting in 1997 zijn er in totaal 579 claims afgewikkeld. Kijkend naar de deelname is 91 procent van het pootgoedareaal verzekerd, 74 procent van de zetmeelaardappelteelt en (slechts) 43 procent van het consumptieareaal.

Continuïteit waarborgen

Het aantal verzekerden in de consumptiesector is dus nog in de minderheid. De akkerbouwers Örjan en zijn vader Harry Schrauwen kunnen dat niet helemaal plaatsen. Zij hebben er wel geld voor over om zo'n ingrijpend risico af te dekken. Op 140 hectare landbouwgrond

nabij Zevenbergen telen ze voornamelijk aardappelen en tarwe. “Dit jaar telen we in totaal 28 hectare van het ras Agria en

Vanaf de oprichting in 1997 zijn er in totaal 579 claims afgewikkeld.

5 hectare van het nieuwe ras Alegria. Om het prijsrisico in de steeds duurder wordende aardappelteelt te beperken, telen

we de Agria's 40 ton per hectare voor een vaste prijs bij Aviko en Nedato. Het tafelaardappelras Alegria zit in de pool bij Nedato. De reden om voor een nieuw ras te kiezen is dat we zien dat er structureel te veel aardappelen op de markt zijn. We hopen dat we met wat nieuws ons kunnen onderscheiden in de markt. Bij de Agria's kun je door een goede kwaliteit te leveren, zeker bij de lange bewaring waar wij voor kiezen, een mooie premie ontvangen. Wij zoeken het liever in kwaliteit. In ons bedrijf bouwen de mechanisatie de komende jaren verder af. Zo hebben we vorig jaar al

HOE WERKT POTATOPOL?

De onderlinge verzekeringsmaatschappij PotatoPol verzekert het risico van financiële schade door het onvoorzien optreden van bruinrot, ringrot en PSTVd-besmettingen. De gevolgen van een aantasting zijn zeer ingrijpend voor een individuele teler. Het bedrijf komt na een besmetverklaring namelijk onder toezicht te staan van de NVWA (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit). Besmet verklaarde partijen aardappelen moet de teler afvoeren en vernietigen of tegen een beperkte restwaarde als diervoeder afzetten. Om de directe gewasschade te compenseren en daarmee de continuïteit van het bedrijf te garanderen, is PotatoPol opgericht. Per gewasgroep hanteert de verzekeringsmaatschappij verschillende richtbedragen. Van deze bedragen mag een teler 30 procent naar beneden of naar boven afwijken. Via een omrekenpercentage wordt de premie van zijn totale areaal aardappelen vastgesteld. Deze premie is opgebouwd uit een voorschot en een omslag. De voorschotpremie brengt PotatoPol sowieso in rekening. In een jaar dat er in een gewasgroep extreem veel schade is, kan PotatoPol de (maximale) omslagpremie in rekening brengen. Indien de schade nog groter is, dan is het meerdere herverzekerd. In jaren dat er niet of nauwelijks schade is, kan er zelfs een gedeeltelijke premierestitutie plaatsvinden. Bij een schade ontvangt de teler na de definitieve NVWA-status van zijn aardappelen het verzekerde bedrag minus 10 procent eigen risico en minus de restwaarde van de partij.

“Voor niet al te veel geld voorkom je een financieel debacle”

“Om mijn strategie uit te kunnen voeren wil ik risico afdekken waar het kan”, laat Örjan Schrauwen weten bij zijn net ontvangen pootaardappelen van het Alegria.

afscheid genomen van het zelf rooien van de aardappelen. In het verleden hadden we naast de eigen aardappelteelt ook nog een 40 hectare loonwerk. Nu we dat er niet meer bij hebben, kunnen we

Zaken die je niet zelf kunt dragen moet je verzekeren.

veel meer aandacht aan het werk in de schuur besteden. Stel dat er thuis 1 hectare in de grond blijft zitten omdat je er

niet genoeg tijd voor had, dan moet je als compensatie tot wel 25 hectare bij derden rooien om dat verlies te compenseren. In ons arbeidsplaatje past het nu veel beter om de aardappelen juist door een ander te laten rooien. Zeker nu de loonwerker die we nu inhuren er nog een vierrijge zelfrijder heeft bijgekocht. Daarmee is ook voor ons de continuïteit van het oogstwerk gewaarborgd. Wij richten ons liever op het in goede conditie houden van de grond. Met de steeds strengere wetgeving rondom bemesting en de zwaardere kwaliteitseisen die mijn afnemers stellen is daarmee geld te verdienen”, licht Örjan Schrauwen zijn strategie toe. “Om mijn strategie uit te kun-

nen voeren wil ik risico afdekken waar het kan. Omdat we in 1997 binnen de rand van een bruinrotcirkel zaten, hebben we toen besloten om ons aardappelareaal te verzekeren bij de PotatoPol. Zaken die je niet zelf kunt dragen moet je verzekeren. Dat gaat trouwens ook op voor de brede weersverzekering. De 4,86 euro aan voorschotpremie die de deelname aan PotatoPol ons jaarlijks per hectare kost, levert ons bij een calamiteit een 6.000 euro per hectare aan uitkering op. Hiermee kunnen we de bedrijfscontinuïteit garanderen bij een eventuele aantasting. Ik vergelijk deze verzekering wel eens met een phytophthorabespuiting. Die stel je ook niet uit, want daarvoor is het risico veel te groot”, legt Schrauwen uit. Kijkend naar de toekomst is Schrauwen niet van plan zijn strategie aan te passen.

Blij met verzekering

Kees Vrolijk, collega van Schrauwen, denkt er al net zo over. “Ik weet nog goed dat we rond de kerst van 2012 ineens de NVWA op de stoep hadden staan met de mededeling dat we in het vooronderzoek van ringrot zaten. Wat was het geval. Van het ons aangeleverde gesneden pootgoed was een eerder behandelde partij bij het snijbedrijf besmet verklaard. Als je dat hoort, dan schrik je toch wel even. Gelukkig bleek onze toeleverancier De Kubbe uit Biddinghuizen, zijn bedrijfshygiëne goed op orde te hebben. In geen van de acht vervolgprijzen die de NVWA heeft onderzocht is destijds iets naars gevonden. Op zo’n moment ben je wel heel blij dat je een verzekering hebt afgesloten”, laat Kees Vrolijk weten. Samen met zijn vader Frans beboert de familie Vrolijk in Fijnaart in totaal een 300 hectare land, waarvan een 85 hectare is ingeruimd voor de teelt van aardappelen. Vader en zoon geven beiden aan dat kwaliteit bij de teelt hoog in het vaandel staat. De 4.000 ton aan aardappelen bewaren ze tot eind juli in de mechanische koeling. Zij telen de rassen Innovator, Markies en Fontane. Deze gaan exclusief naar aardappelverwerker LambWeston/Meijer in Kruiningen. Hierbij leveren ze 20 ton per hectare op vasteprijscontract, 20 ton op

Tabel: Opbouw premie PotatoPol-verzekering

Gewas	Richtbedrag	Voorschotpremie	Maximale omslagpremie	Maximale totale premie
Stammen / kweekmateriaal	11.000	37,81	113,44	151,25
Pootaardappelen (NAK / TBM)	8.000	27,50	82,50	110,00
Consumptie-aardappelen	6.500	4,86	14,59	19,45
Zetmeel-aardappelen	2.750	1,65	4,95	6,60

“Voor niet al te veel geld voorkom je een financieel debacle”

participatiebasis en de rest vrij. “Dit jaar zouden we liever alles op een vasteprijscontract gehad hebben”, laat Kees glimlachend weten. “Maar als je het goed doet, kun je nog best een heel goed loon verdienen met lange bewaring van fritesaardappelen. Als de kwaliteit goed is, gaan onze Markiezen eind juli toch nog weg voor 17 eurocent per kilogram. Dit is inclusief de mechanische koeling toeslag.”

Risico's afdekken

In de bedrijfsvoering van de familie Vrolijk is risico indekken een belangrijk instrument. Naast verzekeringen als PotatoPol en de brede weersverzekering zijn risico's in de teelt die het bedrijf zelf niet kan dragen afgedekt. “De premie voor PotatoPol is op de totale kosten een bedrag waar je niet eens over moet nadenken. Ik moet er niet aan denken dat er 85 hectare verloren gaat. Dat kan ik niet dragen. Op de overheid hoeven wij bij calamiteiten niet meer te rekenen”, weet Frans Vrolijk. “Verder is ketendenken heel belangrijk. Risico's indekken doe je niet alleen voor jezelf. Het is van wezenlijk belang dat je als ketenpartij voor ‘vol’ wordt aangezien. Dat betekent dat je het als teler beter moet doen dan een ander. Alleen dan kun je de kost verdienen. Bij onze afnemer zijn we lid van de “club van 100”,

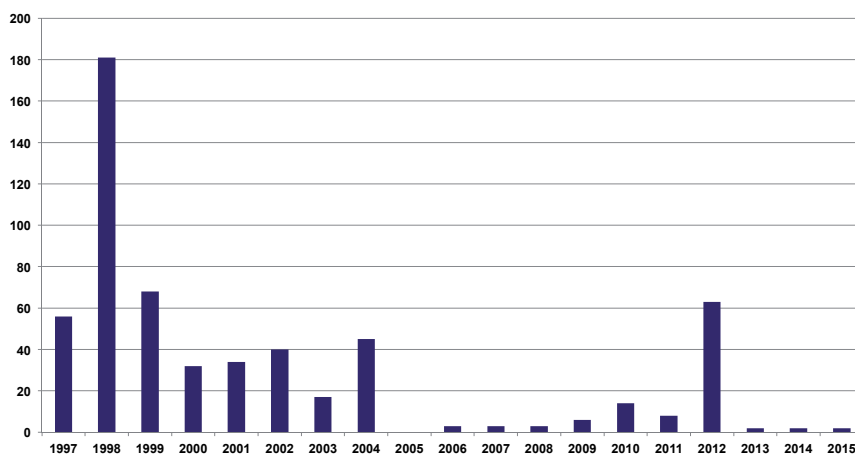
“De premie voor PotatoPol is op de totale kosten een bedrag waar je niet eens over moet nadenken”, is de mening van Frans (l) en Kees Vrolijk.

een groep innoverende telers. Dat betekent dat we regelmatig contact hebben met andere vooroplopende telers in Nederland en België. Binnen deze groep delen we veel informatie, waardoor de kennis voor alle telers toeneemt en daarmee het totale kwaliteitsniveau. Dat is nodig om de groeiende markt ook in de toekomst van goede frites te blijven voorzien.” De familie Vrolijk voelt zich geen slaaf van de fabriek, zoals ze in de praktijk weleens horen. “Wanneer je niet

voor een contractprijs aardappelen kunt telen, dan moet je vraagtekens zetten bij je bedrijfsvoering. Wij zien vaak dat de fysieke opbrengst en de kwaliteit de bottlenecks zijn. Daar investeren we in. Onze mechanisatie is helemaal op orde. Met onze Grimme Tectron 415 kunnen we in principe altijd rooien, maar we kunnen na een bui ook een paar uur later beginnen met rooien om de grond beter op te laten drogen. Dat geeft dat we perfecte aardappelen inschuren, die we tot ver in de zomer kunnen bewaren”, leggen vader en zoon uit. Om de 300 hectare te beheren werken de telers nauw samen met DLV. “Met onze vaste adviseur Anton van de Velden lopen we in het groeiseizoen iedere tien dagen een rondje langs al onze gewassen. Wij zijn van mening dat je van 300 hectare niet alles zelf kunt weten en bijhouden. Daarnaast neemt DLV veel ervaring uit de omgeving mee. Datzelfde doen we in de winter. DLV adviseert ons over de instellingen tijdens de bewaring en neemt regelmatig bakmonsters om de partij goed te volgen. Dat werpt vruchten af. Ieder jaar zitten we bij onze afnemer in de top als het gaat om geleverde kwaliteit”, leggen vader en zoon Vrolijk uit. ●

Jaap Delleman

Verloop schademeldingen (1997-2015, bron PotatoPol)

Ieder jaar vindt de NVWA wel ergens één of enkele aantastingen met bruinrot, ringrot of PSTVd. De financiële gevolgen voor de individuele teler kunnen zeer groot zijn.